

Grant Thornton פאהן קנה ושות'

לקהל לקוחותינו וידידנו, שלום רב.

ביטול חוק התיאומים ותיקון סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודת מס הכנסה

גילת קרן, רו"ח

1. ביטול חוק התיאומים והוראות המעבר

סעיף 1 לתיקון קובע כי תחולת הוראות חוק התיאומים תהא לגבי שנות המס 1985 עד 2007, כך שלמעשה החל משנת המס 2008 הוראות חוק התיאומים יפסיקו לחול, והכול בכפוף להוראות המעבר שנקבעו בתיקון.

להלן יפורטו עיקרי התיקון והוראות המעבר המתמייחסות לביטול חוק התיאומים.

א. ניכוי ותוספת בשל אינפלציה

על פי הוראות התיקון, סעיף 7(ב) לחוק התיאומים אשר קבע את המנגנון לחישוב הניכוי או התוספת בשל אינפלציה יוחל עד לתום שנת המס 2007.

במסגרת הוראות המעבר נקבע כי יתרת ניכוי בשל אינפלציה שלא נוכתה בשנת המס 2007 תותר בניכוי בשנת המס 2008. רשאי הנישום שלא לקזז ניכוי כאמור כנגד הכנסות שהן סכום אינפלציוני (לפי סעיף 88 לפקודה או לפי סעיף 47 לחוק מיסוי מקרקעין) או הכנסות לפי פרק שביעי 1 לחוק עידוד השקעות הון (הטבות במס לגבי בניינים להשכרה). הפסד שנוצר מניכוי כאמור ייחשב כהפסד מעסק שיועבר לשנות המס הבאות.

כמו כן נקבע בהוראות המעבר כי התיאום למדד בגין ניכוי בשל אינפלציה שנוקף ליחידות עבודה או קרקע שהן מלאי עסקי יהיה עד תום שנת המס 2007 ולא עד יום המכירה. סכום זה יותר בניכוי כנגד ההכנסות ממכירת יחידות העבודה בשנת הדיווח על ההכנסות מהמכירה.

ב. פחת

בהתאם להוראות סעיף 3 לחוק התיאומים, ניתן היה לשערך את הוצאות הפחת באמצעות חישוב של ניכוי נוסף בשל פחת. שערך הפחת נעשה מהיום שהנכס נלקח כנכס קבוע או כשינוי שלילי ועד לתום שנת המס.

ביום 26 בפברואר 2008, התקבל בכנסת בקריאה שניה ושלישית חוק מס הכנסה (תיקון 20), התשס"ח-2008 (להלן – "התיקון") אשר מבטל את תחולתו של חוק מס הכנסה (תיאומים) בשל אינפלציה) התשמ"ה-1985 (להלן – "חוק התיאומים") החל משנת המס 2008 ובהתחשב בהוראות המעבר כפי שנקבעו במסגרת תיקון 20 לחוק התיאומים (להלן – "הוראות המעבר").

חוק התיאומים נחקק בשנת 1985 כאשר מטרתו העיקרית הייתה למנוע את השחיקה האינפלציונית שנגרמה לחברות שמומנו בהון עצמי כתוצאה מהיפר-אינפלציה שאפיינה את תקופת שנות השבעים והשמונים. בעקבות שיעורי האינפלציה הנמוכים בשנים האחרונות הוחלט לבטל את חוק התיאומים, בכפוף להוראות המעבר, לאור העובדה כי העלויות הכרוכות ביישום הוראות חוק התיאומים הינן גבוהות ביחס לתועלת הנצמחת היישום הוראות החוק בתקופה של אינפלציה נמוכה.

במסגרת התיקון, תוקנו גם הוראות סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודת מס הכנסה.

מחלקת המיסים תשמח להשיב על שאלותיכם בנושאים הכלולים במבזק מס זה ובכל נושא בתחום המיסוי הישראלי והבינלאומי.

את שאלותיכם ניתן לשלוח בדואר אלקטרוני לכתובת Tax@gtfk.co.il או לפקס 03-7106680.

בברכה,

פאהן קנה ושות'

עלון זה מופץ לרשימת לקוחותינו וידידנו. במידה ואינך מעוניין לקבלו או ברצונך לשולחו לגורם נוסף, נשמח להיענות לבקשותיך באמצעות מספר הפקס המצויין בתחתית העמוד או באמצעות כתובת הדוא"ל: Tax@gtfk.co.il. לפי בקשת הקוראים, מופץ העלון בעיקר באמצעות דואר אלקטרוני. במידה ואינך מקבלו באופן זה והנך מעוניין בכך, אנא פנה אלינו באמצעות כתובת הדוא"ל המצוינת לעיל. נשמח להיענות לבקשתך.

- עלון זה נועד למסירת מידע בלבד ואין לראות בו חוות דעת או ייעוץ מקצועי -

ז. הוראות מיוחדות לגבי מוסד כספי

בהוראות המעבר נקבע כי הוראות סעיף 22(א) לחוק התיאומים הקובעות פטור ממס על הכנסה ממלווה חובה שנצברה בתקופת תחולתו של החוק בידי מוסד כספי ימשיכו לחול בפדיון מלווה חובה בשנת המס 2008 ואילך, ביחס להכנסה כאמור שנצברה בשנים 1985 עד 2007.

כמו כן נקבע כי ביחס למוסדות כספיים, "המדד של חודש" פלוני לצורך יישום חוק התיאומים ימשיך וייקבע כמדד המתפרסם באותו חודש.

ח. דו"ח תיאום אינפלציוני לאור סיום תחולתו של חוק התיאומים

בתיקון נקבע כי סעיף 25(א) לחוק התיאומים הקובע הוראות ביחס להגשת דו"ח תיאום אינפלציוני יחד עם הדו"ח לפי סעיף 131 לפקודה, ימשיך לחול, אם כי לפי דברי ההסבר להצעת החוק, הכוונה ליצור טופס אשר יהיה קצר וקל למילוי, ולא יהא חייב באישור רואה חשבון.

ט. יציאה מתחולת החוק לנישומים מסוימים

בתיקון נקבע כי הוראות סעיף 27 לחוק התיאומים המוציאים מתחולתו נישומים מסוימים, ימשיכו לחול.

בשנת המס 2008 שותפות או חברה תוכלנה לבקש להחיל עליהן את הוראות תקנות מס הכנסה (כללים בדבר ניהול פנקסי חשבונות של חברות בהשקעת חוץ ושל שותפויות מסוימות וקביעת הכנסתן החייבת), התשמ"ו-1986 ("התקנות הדולריות") תוך 90 יום מתחילת שנת המס (חלף 30 יום על פי הוראות חוק התיאומים טרם התיקון).

י. מועד השבחה או הוצאה לגבי נכס קבוע

הוראות סעיף 31א לחוק התיאומים הקובעות כי יראו כל השבחה או הוצאה על חשבון הרכישה, שנעשו בתקופת חוק המיסוי או בתקופת חוק התיאומים, כהשבחה שהסתיימה במועד שבו נרשמה ההשבחה/ההוצאה כנכס קבוע, כגרעיה מההון או כשינוי שלילי לפי העניין, ימשיכו לחול גם אם מכירת הנכס הינה לאחר שנת המס 2007.

2. תיקון סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודה

לאור העובדה כי תחולת הוראות חוק התיאומים מסתיימת בתום שנת המס 2007, נוצר הצורך להתאים הוראות סעיפים נוספים בפקודה, כמפורט להלן:

א. תיקון סעיף 3(ט) לפקודת מס הכנסה

הוראות סעיף 3(ט) לפקודת מס הכנסה קובעות כי אדם שקיבל הלוואה ללא ריבית או בריבית נמוכה מהשיעור שקבע לעניין זה שר האוצר, יראו את ההפרש כדלקמן: (א) בהלוואה שניתנה בקשר ליחסי עובד ומעביד – כהכנסת עבודה; (ב) בהלוואה שניתנה בהקשר של יחסי ספק לקוח – הכנסה לפי סעיף 12(1) זולת אם הוכח כי ניתנה ללא קשר עם השירותים; (ג) בהלוואה שסעיפים (א) או (ב) אינן חלות לגביה שקיבל בעל שליטה או קרובו מחברה שבשליטתו – כהכנסה לפי סעיף 42(4) לפקודה.

בהוראות המעבר נקבע כי הוראות הסעיף ימשיכו לחול ביחס לנכסים קבועים שהיו נכסים קבועים בידי הנישום בתום שנת המס 2007, אולם השערוך למדד יבוצע רק עד לתום שנת המס 2007. הוראות דומות נקבעו ביחס לשערוך הפחת בידי נישום פרק ג' שחלו לגביו הוראות סעיף 18 לחוק התיאומים.

מכוח סעיף 3 לחוק התיאומים, הותקנו תקנות מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (שיעורי פחת), התשמ"ו-1986 (להלן – "תקנות חוק התיאומים"), הקובעות שיעורי פחת לנכסים מסוימים.

תקנות חוק התיאומים ימשיכו לחול.

ג. שיערוך הפסדים משנים קודמות

על פי הוראות סעיף 9 לחוק התיאומים, טרם התיקון, הפסדים משנים קודמות, הניתנים לקיזוז לפי הוראות הפקודה, תואמו לשיעור עליית המדד.

בהוראות המעבר נקבע כי הפסדים מועברים משנים קודמות יותרו בקיזוז כשהם מתואמים עד לתום שנת 2007.

ד. חישוב הפסד ריאלי בגין נכסים קבועים

בהתאם להוראות סעיף 9(ג) לחוק התיאומים עובר לתיקון, ניתן היה לדרוש הפסד ריאלי במכירת נכס קבוע בר פחת (למעט רכב פרטי או בניין שחל עליו חוק מס הכנסה (עידוד להשכרת דירות) (הוראת שעה ותיקוני חוק), התשמ"א-1981) והחל משנת 2006 גם במכירת נכס קבוע שהוא נייר ערך.

בהוראות המעבר נקבע כי החל משנת המס 2008 סכום ההפסד הריאלי יחושב על ידי תיאום עד תום שנת המס 2007 בלבד ולא עד ליום המכירה.

ה. הוצאות ריבית על הון ששימש לרכישת נכס קבוע

ככלל, סעיף 11(א) לחוק התיאומים עובר לתיקון, התיר בניכוי הוצאות ריבית בגובה שיעור עליית המדד על הון ששימש לרכישת נכס קבוע בטרם החל לשמש בייצור הכנסה, בהתאם לאמור בסעיף. כמו כן קבע הסעיף כי הוצאות כאמור שהותרו בניכוי, לא יתווספו לעלות הנכס לצורך חישוב הפחת ורווח ההון.

למען הסר ספק נקבע בהוראות המעבר כי הוצאות הריבית שהותרו על פי סעיף 11(א) עד לתום שנת המס 2007, לא יתווספו לעלות הנכס לצורך חישוב הפחת ורווח ההון שינבע במועד מכירת הנכס.

ו. הכנסה מעסק ממכירת נכס קבוע

סעיף 12 לחוק התיאומים טרם תיקון 20, קבע כי במכירת נכס קבוע או הכנסה ממכירת נכס שהיה נכס מוגן ושאינו נכס קבוע, וההכנסה ממכירתו הינה הכנסה לפי סעיף 12(1) לפקודה, רשאי הנישום להפחית מהרווח ממכירת הנכס סכום אינפלציוני במגבלות הקבועות בסעיף, אשר יתואם עד למועד מכירת הנכס.

בהוראות המעבר נקבע כי ביחס למכירות שיבוצעו בשנת 2008 ואילך, ניתן יהא להפחית מהרווח סכום כאמור לעיל כשהוא מתואם עד לתום שנת המס 2007 (ולא עד מועד המכירה).

ג. הבהרת רשות המיסים לעניין תחולת סעיף 85א לפקודת מס הכנסה על הלוואות שניתנו לחו"ל והונפקו בגינם שטרי הון

ביום 10 במרץ 2008 פרסמה רשות המיסים הבהרה (להלן: "ההבהרה") שעיקרה הודעה על יזום הליך חקיקה שיקבע כי הנפקת שטר הון תסווג כהשקעה ולא כהלוואה לעניין סעיף 85א לפקודת מס הכנסה.

כידוע סעיף 85א לפקודה אשר התקבל במסגרת תיקון 132 קובע כי יש לדווח על עסקה (לקביעת מחיר לנכס, זכות, שירות או אשראי) בין לאומית בין צדדים קשורים במחיר השוק הרלוונטי. בנוסף, עובר לתיקון, הייתה קיימת עמימות בקרב נישומים לגבי היחס שבין סעיף 85א לפקודה לבין הוראות סעיף 3(ג) כנוסחו ערב התיקון. על פי הודעת הרשות, לאחר כניסתו לתוקף של סעיף 85א ותחולתו לגבי עסקאות אשראי, נוצרה החובה להחיל את הוראות הסעיף גם על שטרי הון שסעיפים 3(ט) ו-3(ג) לא חלו עליהם.

לאור העובדה כי שטר הון הינו אמצעי מימון שכיח ובעל חשיבות עסקית, הוחלט ברשות המיסים ליזום הליך חקיקה במסגרתו ייקבע כי לעניין סעיף 85א, שטרי הון יסווגו כהשקעה ולא כהלוואה במידה ויעמדו בתנאים שייקבעו. כמו כן בכוונת רשות המיסים להמליץ כי במסגרת הליך החקיקה הצפוי, ייקבעו הוראות מעבר ביחס לשטרי הון שהונפקו בעבר ולא עומדים בהכרח תנאים שייקבעו בהליך החקיקה הצפוי.

מאחר וקיימת אי בהירות ביחס למעמד של שטרי הון שהונפקו עד תום שנת 2007 לעניין סעיף 85א, בידי מלווים שחלו עליהם הוראות פרק ב' לחוק התיאומים, הוחלט ברשות המיסים לפרש את הוראות החוק כך שסעיף 85א לפקודה לא יחול על שטרי הון שנחשבו כנכס קבוע בידי המלווה.

לאור האמור לעיל, אנו ממליצים לחברות לבחון מחדש את מערך הלוואות שניתנו בין חברות קשורות עד לתום שנת המס 2007, וכן את הלוואות שניתנו או יינתנו החל משנת המס 2008, והכול לאור הוראות החוק החדשות. מבזק מס נוסף הבוחן באופן פרטני את השלכות התיקון ביחס לסעיפים 3(ט) ו-3(ג) לפקודה צפוי להתפרסם בקרוב.

בתקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית), התשמ"ה-1985 נקבע כי הריבית לעניין זה תהא שיעור עליית המדד בתוספת 4% (למעט הלוואה שאינה עולה על 6,600 ש"ח).

הוראות סעיף 3(ט)4 הוציאו מתחולתו הלוואות שנחשבו כנכס קבוע בהתאם להוראות חוק התיאומים, לרבות שטרי הון.

במסגרת התיקון בוטלו הוראות סעיף 3(ט)4 וכתוצאה מכך החל משנת המס 2008, יחולו הוראות סעיף 3(ט) גם על הלוואות ושטרי הון כאמור.

ב. תיקון סעיף 3(ג) לפקודת מס הכנסה

הוראות סעיף 3(ג) לפקודת מס הכנסה טרם התיקון קובעות כי אדם שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי החשבונות שנהלו בשיטת החשבונאות הכפולה או שהוראות פרק ב' לחוק התיאומים חלו בקביעת הכנסתו, וההלוואה ניתנה ללא ריבית או בריבית נמוכה משיעור שקבע לעניין זה שר האוצר, יהא חייב במס בשיעור של 40% מהפרש הריבית ללא זכות לפטור, ניכוי או לקיזוז כלשהם בשל המס.

בתקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(ג)), התשמ"ו-1986 נקבע כי שיעור הריבית לעניין סעיף 3(ג) לפקודה יהיה שיעור עליית המדד ולגבי הלוואה למי שהוראות פרק ב' לחוק התיאומים אינן חלות בקביעת הכנסתו – בשיעור של עליית המדד בתוספת 4%. סעיף 3(ג)3(ד) קבע כי הוראות הסעיף לא יחולו על הלוואות שעל פי חוק התיאומים הינן נכס קבוע בידי המלווה (ובכלל זה שטרי הון שנחשבו כנכס קבוע על פי הוראות חוק התיאומים).

במסגרת התיקון בוטלה ההתייחסות במסגרת סעיף 3(ג) להוראות חלק ב' לחוק התיאומים וכן בוטל הסייג לגבי תחולת סעיף 3(ג) לפקודת מס הכנסה ביחס להלוואה שהיא נכס קבוע בהתאם להוראות חוק התיאומים. עם זאת נקבע כי הוראות סעיף 3(ג) לא יחולו בין השאר גם במקרים הבאים:

- הלוואה שאינה צמודה למדד כלשהו ואינה נושאת ריבית או תשואה כלשהי, שנתן לחבר בני אדם שבשליטתו כנגד שטר הון שהונפק לתקופה של חמש שנים לפחות, ובלבד שההלוואה אינה ניתנת לפירעון לפני תום התקופה האמורה והפירעון נדחה בפני התחייבויות אחרות וקודם רק לחלוקת עודפי הרכוש בפירוק.

לעניין זה מוגדרת "שליטה" – החזקה של 25% לפחות מכוח ההצבעה או מהזכות לרווחים, במישרין או בעקיפין, ביום אחד לפחות בשנת המס.

- שטרי הון ואגרות חוב שהנפיק חבר בני אדם לתקופה של שנה לפחות בריבית שאינה עולה על 30% משיעור עליית המדד בשנת המס ושהיו נכס קבוע בידי המלווה ביום 31 בדצמבר 2007.

- הלוואה שהיא עסקה בין-לאומית כמשמעותה בסעיף 85א לפקודה. בעניין זה ראה להלן הבהרה של רשות המיסים.

כמו כן נקבע בתיקון כי יראו את הפרש הריבית כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה בידי נתן הלוואה, כלומר התיקון ביטל את החיוב במס בשיעור של 40% והחבות בתשלום המס בתוך 30 ימים מתום שנת המס שלגביה חושבו הכנסות הריבית, כפי שחלו ערב התיקון ביחס להכנסות שהתחייבו במס על פי סעיף 3(ג) לפקודה